

Budżet gospodarstwa domowego

Halina Kietlińska

Gospodarstwo domowe

Gospodarstwo domowe - jest to dobrowolny związek ludzi wspólnie zamieszkujących i podejmujących decyzje finansowe dotyczące zarabiania i wydawania pieniędzy.

Budżet domowy

Budżet domowy - zestawienie wszystkich dochodów i wydatków w gospodarstwie domowym.

Dochody

Dochodami w gospodarstwie domowym nazywamy wszelkie wartości materialne wpływające do gospodarstwa domowego, zarówno w gotówce, jak i w naturze.

Dochody mogą być uzyskiwane:

- z tytułu pracy
- z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej
- z tytułu posiadania kapitału:
  - papiery wartościowe,
  - lokaty bankowe,
  - lokaty rzeczowe,
  - dzierżawa, wynajem,
  - odsetki od pożyczek koleżeńskich,

■ z tytułu świadczeń społecznych:

- emerytury,
- renty,
- zasiłki rodzinne,
- świadczenia przedemerytalne,
- świadczenia pomostowe,
- świadczenia z opieki społecznej,
- alimenty,

■ stypendia naukowe i inne

■ wygrane w konkursach i grach liczbowych

Rodzaje dochodów:

- **Dochód osobisty brutto** – całkowity dochód osobisty uzyskany ze wszystkich źródeł;
- **Dochód osobisty do dyspozycji** – suma, która pozostaje po zapłaceniu podatków dochodowych i składek na ubezpieczenia państwowe;
- **Dochód realny** – ilość dóbr i usług, które można kupić za dochód pieniężny (inflacja).

Dochód może być wydany lub zaoszczędzony.

Wydatki

Wydatkami gospodarstwa domowego nazywamy wartości materialne nabyte przez członków gospodarstwa domowego.

Wydatki

Wydatki możemy podzielić na:

1) konsumpcyjne:

a) stałe, np.:

- opłaty mieszkaniowe
- opłaty za media (energia elektryczna, gaz, woda)
- żywność
- artykuły sanitarne i higieniczne

b) zmienne, np.:

- remont
- zakup książek
- wycieczka

2) inwestycyjne:

a) stałe, np.:

- edukacja (czesne)
- opłacenie polisy

b) zmienne, np.:

- zakup odzieży
- zakup obligacji
- kursy językowe

Dochody, a wydatki

- **Wydatki konsumpcyjne nie wzrastają zazwyczaj tak szybko, jak wzrasta dochód.** Pomimo, że ludzie wydają więcej wraz ze wzrostem swoich dochodów, to jednocześnie wykazują tendencję do zwiększania udziału oszczędności w tych dochodach.
- **Wraz ze wzrostem dochodu wzrasta konsumpcja, jednakże zwiększa się udział oszczędności w tych dochodach.**

Saldo

Saldo – różnica pomiędzy dochodami, a wydatkami.

Saldo może być:

a) równe zeru, gdy

$$\text{dochody} = \text{wydatki}$$

b) dodatnie, gdy

$$\text{dochody} > \text{wydatki}$$

c) ujemne, gdy

$$\text{dochody} < \text{wydatki}$$

■ gdy $\text{dochody} > \text{wydatki}$ to mamy nadwyżkę budżetową

■ gdy $\text{dochody} < \text{wydatki}$ to mamy deficyt budżetowy

Nadwyżka (oszczędności)

- Nadwyżkę (oszczędności) gospodarstwa domowego można ulokować np.:
  - na lokatach bankowych,
  - na giełdzie,
  - w nieruchomościach i kosztownościach,
  - przez ubezpieczenia.

Wielkość oszczędności

Wielkość oszczędności dokonywanych przez gospodarstwo domowe zależy od następujących czynników:

- **Dochód.** Oszczędności nie mogą być dokonywane dopóty, dopóki dochód nie przekroczy poziomu, przy którym są nabywane wszystkie rzeczy niezbędne do życia.
- **Kultura oszczędzania.** W niektórych społeczeństwach oszczędzanie jest traktowane jako dobry zwyczaj społeczny oraz rozsądny i prawidłowy sposób postępowania z częścią dochodu.

- **Pragnienie zaspokajania przyszłych potrzeb**
Ludzie oszczędzają dla stworzenia rezerw finansowych na przyszłe niespodziewane wydatki (tzw. „czarna godzina”). Jednakże gospodarstwa domowe oszczędzają również po to, aby zapewnić sobie bardziej komfortowe warunki życia na emeryturze (np. fundusze emerytalne).
- **Oszczędności na ogólne cele** – Gromadzone są oszczędności w celu dokonania w przyszłości większych zakupów (samochód, dom) czy też tworzone są fundusze w celu przekazania ich innym (rodzina, instytucje charytatywne itd.).

- **Wielkość i różnorodność form oszczędzania** – Dostępność wielu atrakcyjnych i wygodnych form oszczędzania zachęca ludzi do oszczędzania.
- **Stopa procentowa** – Wyższe stopy procentowe przyciągają więcej oszczędności niż niższe.

Deficyt

- W przypadku deficytu jedynym sposobem jego zmniejszenia są cięcia w wydatkach domowych.
- Cięcia polegają na zmniejszeniu wydatków w tych sferach, które nie są niezbędne do życia i funkcjonowania gospodarstwa domowego.

Przykładowy budżet domowy

Rodzina Kowalskich

DOCHODY:

- ojciec – 1200 zł
- matka – 1000 zł
- syn – 0 zł

RAZEM: 2200 zł

WYDATKI:

- ŻYWNOŚĆ = 552,30 zł
- OPŁATY, RACHUNKI, itp. = 908,80 zł

czynsz – 300 zł

op. za wodę – 80 zł

op. za gaz – 40 zł

op. za energię elekt. – 60 zł

telefon stacjonarny – 120 zł

telefon komórkowy syna – 25 zł

abonament telewizyjny – 16 zł

dojazdy do pracy: tata – $22 \times 4\text{zł} = 88 \text{ zł}$

mama – $22 \times 2,40\text{zł} = 52,80 \text{ zł}$

składki szkolne – 15 zł

opłaty kościelne – 12 zł

kieszonkowe: dla syna – 100 zł

■ CHEMIKALIA = 216,50 zł

Kosmetyki: 100 zł

Inne artykuły chem.: 116,50 zł

■ UBRANIA = 280 zł

■ LEKI = 60 zł

■ INNE = 50 zł

■ RAZEM WYDATKI = 2067,60 zł

SALDO WYNOSI:

Dochody = 2200 zł

Wydatki = 2067,60 zł, stąd:

$2200 \text{ zł} - 2067,60 \text{ zł} = 132,40 \text{ zł}$, czyli
mamy nadwyżkę